

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1

Guidelines for the Development Strategies for Implementing Internal Quality Assurance Systems in Schools of the Nongluang School Group, Lan Krabue District, under the Primary Educational Service Area Office of Kamphaeng Phet Area 1

ปริญญา หนองหลวง¹, ประจวบ ขวัญมัน²

Parinya Nongluang¹, Prajob Kwanmun²

Corresponding Author E-mail: pikenongluang@gmail.com

Received: 2024-12-04; Revised: 2025-03-13; Accepted: 2025-03-16

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา เปรียบเทียบสภาพปัญหา และหาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และเปรียบเทียบสภาพปัญหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน โดยการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัญหาการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพปัญหาสูงสุด คือ ด้านการจัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้กับหน่วยงานต้นสังกัด 2) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน พบว่า (1) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เช่น มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษาจุดเน้น บริบท ความต้องการ อัตลักษณ์ เพื่อรวมเป็นมาตรฐานการศึกษา (2) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับบทบาทในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (3) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้แต่งตั้งคณะกรรมการ/ผู้รับชอบโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการอย่างเป็นระบบและชัดเจน (4) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการดำเนินงานการประเมินผลและตรวจสอบที่เป็นระบบและมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน (5) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา และ (6) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชน

คำสำคัญ: ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, โรงเรียนประถมศึกษา, กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง

¹ ครูชำนาญการ, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต1, โรงเรียนบ้านบึงลูกนก

¹ Teacher, Kamphaengphet Primary School Educational Service Area Office 1, Buenglooknok school

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² Assistant Professor, Kamphaengphet Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study problems, compare and Finding guidelines for the development of improving the implementation of the internal quality assurance system in these schools. The research was conducted into 2 steps: 1) Study problems and compare improving the implementation. The sample consisted 92 school administrators, teachers, and educational personnel. The instrument was a questionnaire. Data were analyzed by mean and standard deviation. 2) Finding guidelines for the development of improving the implementation by interviewing 17 experts, the research instrument was Structured interview. The research findings were as follows:

1) problems improving the implementation overall were at the high level. When considering each aspect, it was found that the highest level of problems was the preparation/delivery of self-assessment reports to primary agencies. 2) Comparison of operating conditions classified by operating experience, overall and in each aspect, are not different. 3) Guidelines for developing operations according to the internal quality assurance system in educational institutions found that (1) Educational institutions should encourage teachers responsible for quality assurance within the institution to analyze various data such as basic education standards, educational institution curricula, focus points, context, needs, and identity to be incorporated into educational standards. (2) Educational institutions should promote those involved to know their roles in implementing the educational development plan. (3) Educational institutions should promote the appointment of committees/project/activity responsibilities according to the educational development plan and action plan systematically and clearly. (4) Educational institutions should promote the implementation of evaluation and inspection systematically and appoint those in charge clearly. (5) Educational institutions should provide opportunities for parents and the community to participate in monitoring the results of the educational development plan. (6) Educational institutions should promote the dissemination of the results of the educational institution's self-evaluation to the public.

Keywords: Internal Quality Assurance System in Schools, Primary schools, Nongluang School group

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งเป็นโลกแห่งปัจจุบันที่ไร้พรมแดน เป็นโลกแห่งข่าวสารข้อมูลเทคโนโลยีก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเป็นโลกแห่งการแข่งขันในทุกด้าน ฉะนั้นประชากรไทยต้องเป็นประชากรที่มีคุณภาพ จึงจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข นั่นคือ คนไทยต้องใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ และต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต ต้องมีความสามารถในการจัดการ รู้จักใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ใช้วิถีประชาธิปไตยและภูมิปัญญาไทยในการดำรงชีวิต มีจิตสำนึกสาธารณะประโยชน์ส่วนรวมและต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เมื่อการศึกษาของไทยเข้าสู่ยุคปฏิรูป ต้องจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข นับว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ มีความสามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เพื่อให้เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของแต่ละคน เมื่อคนได้รับการพัฒนาอย่างดีย่อมทำให้ประเทศชาติพัฒนาไปได้ อย่างเป็นดี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2562: 2)

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการในการทำงานโดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา ซึ่งการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริหาร เพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นขั้นตอน การบริหารที่ประสบความสำเร็จและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต้องอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลัก เป็นกิจกรรมที่บุคคลหลาย ๆ คนร่วมมือกันเพื่อพัฒนาในหลากหลายด้านตั้งแต่ความรู้ความสามารถตลอดจนคุณธรรมเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมด้วยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยวิธีการควบคุมจากสิ่งแวดล้อมและมีการใช้เทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาให้ตรงตามเป้าหมายที่ดำเนินอยู่ โดยการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนและเทคนิคต่าง ๆ โดยการนำทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การมาใช้ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพจากสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ (สัมมา รัตนีย์, 2560: 94)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่ 4 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดแนวนโยบายด้านสังคม สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม โดยในมาตรา 80 กำหนดว่า รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม และในวงเล็บ 3 ของมาตราดังกล่าว กำหนดไว้ว่า “พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550: 23-24) จะเห็นได้ว่าในกฎหมายหลักของประเทศได้ให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดดำเนินการให้กับประชาชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 กล่าวเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ โดยมีรายละเอียดปรากฏในหมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพโดยได้บัญญัติสาระสำคัญไว้ใน 5 มาตรา ได้แก่ มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก กฎกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2561 ว่าด้วยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อ 3 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีสถานศึกษาในกลุ่มทั้งสิ้น 10 สถานศึกษา คือ 1) โรงเรียนบ้านหนองหลวง 2) โรงเรียนบ้านบึงมลาย 3) โรงเรียนบ้านประดาเจ็ดรัง 4) โรงเรียนบ้านหนองปากดง 5) โรงเรียนบ้านจันทิมา 6) โรงเรียนบ้านหนองมะเกาะ 7) โรงเรียนบ้านทรายทอง 8) โรงเรียนบ้านสุรเดชสามัคคี 9) โรงเรียนบ้านหนองจิกและ 10) โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี ซึ่งทั้ง 10 สถานศึกษาถือเป็นสถานศึกษาของรัฐที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนตามช่วงอายุที่เหมาะสมเพื่อให้ได้รับการศึกษา ในทางด้านการบริหารจัดการหรือการจัดการศึกษานั้นจะต้องบริหารโดยคำนึงถึงคุณภาพทางการศึกษาเป็นหลักโดยจำเป็นจะต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการ เพื่อให้สถานศึกษานั้นสามารถประสบผลสำเร็จตาม

วัตถุประสงค์ที่วางไว้ แต่ด้วยสภาพบริบทของกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง มีสถานศึกษาที่ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กและบุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อีกทั้งผลการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนหนองหลวงจากการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 นั้น มีผลการดำเนินงานภาพรวมทั้งกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยสภาพปัญหาและความ เป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพและปัญหาของการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในว่า แต่ ละสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในมากน้อยแค่ไหนและอยากทราบว่า ประสิทธิภาพการทำงานจะมีผลต่อการดำเนินงานหรือไม่พร้อมทั้งหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน หนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน หนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยจำแนกตาม ประสบการณ์การปฏิบัติงาน
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร ความหมายของการบริหาร คำศัพท์ที่ใช้ในความหมายของการบริหารมีอยู่สอง คำคือ “การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) “การบริหาร” มักจะใช้กับการบริหารกิจการ สาธารณะ หรือการ บริหารราชการ ส่วนคำว่า “การจัดการ” ใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน เราจึงเรียกผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ระดับ บริหารในหน่วยงานราชการว่า “ผู้บริหาร” ในขณะที่บริษัท ห้างร้าน ใช้เรียกตำแหน่งเป็น “ผู้จัดการ” แต่เนื่องจากการศึกษา เป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์สาธารณะ และจัดประเภทเป็นหน่วยงานของทางราชการ จึงใช้เรียกชื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวว่า “ผู้บริหารการศึกษา” หากปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าในสถานศึกษาเรียกว่า “ผู้บริหารสถานศึกษา” (ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคง. 2559: 49) การบริหารในฐานะที่เป็นวิชาการสาขาหนึ่งมีลักษณะเป็นศาสตร์และศิลปะเพื่อนำเอาคน ทรัพยากรมารวมกันแล้ว อำนาจการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ (อรุณี ทองนพคุณ. 2558: 9) ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชนประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรมในด้านสังคมการเมืองเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็น สมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่ระเบียบแบบแผน (Hoy, & Miskel. 2001: 437-438) ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมาย ที่ กำหนดไว้ อาทิ การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงผลกระทบที่จะตามมา และสภาพการณ์ที่ เกิดขึ้นในอนาคตด้วย (Koontz. 2009: 12) ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการอาศัยคน เงิน วัสดุ สิ่งของ เป็นปัจจัยในการปฏิบัติงาน สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินงานหรือกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกันโดยอาศัย กระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้บริหารนั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม กับทุก ๆ สถานการณ์

2. แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการนำทฤษฎีการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ ทฤษฎีการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA เป็นกระบวนการบริหารงานตามวงจร ของ Deming ที่มุ่งดำเนิน

กิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามขั้นตอนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA (Deming, 2004: 35) ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดวงจรการบริหารงานคุณภาพของ Deming ซึ่งได้พัฒนาวงจร PDCA ตามวัตถุประสงค์ การบริหารโดยใช้วงจรคุณภาพ โดยการศึกษาประวัติแนวคิด ความหมาย และการนำวงจรคุณภาพไปประยุกต์ใช้ในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หลักการวงจรคุณภาพ พอสรุปได้ว่าวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่ และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงาน และระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าว หากนำมาปรับใช้กับสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ ดังนั้นการใช้วงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในสายสนับสนุนฝ่ายบริหาร กำหนดเป็นขอบข่ายและขั้นตอนการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ดังนี้ การเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนตามเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล

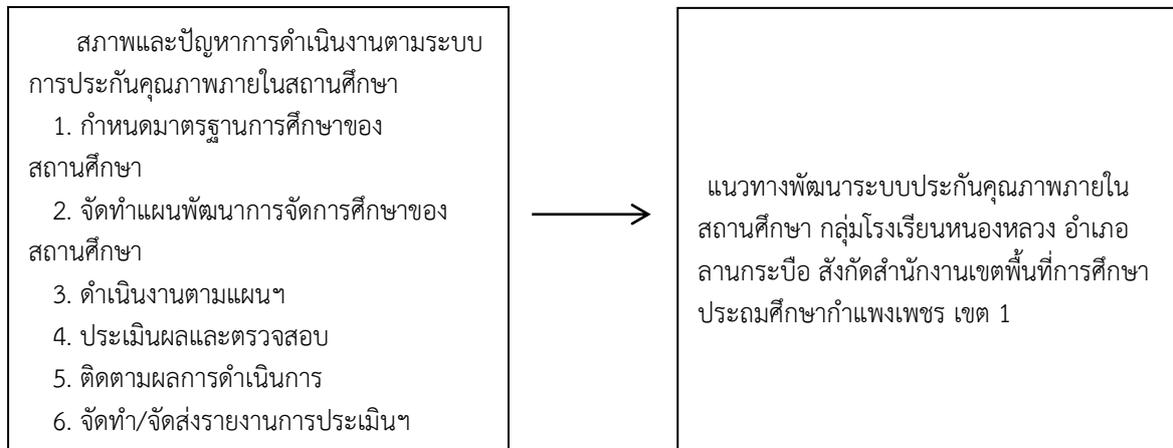
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามแผน (Do) ดังนี้ การดำเนินงานต่อเนื่องจากการวางแผนโดยมีการอบรม ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบ และให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตามแผนที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ดังนี้ การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินการตามแผน เพื่อจะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ดังนี้ การนำผลการวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไข และหากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสมในการวางแผนระยะต่อไป แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการวางแผนครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและจัดทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

3. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสำคัญ คือ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จะช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนว่าเมื่อส่งบุตรหลาน เข้าเรียนในสถานศึกษาแห่งนั้นแล้ว บุตรหลานของเขาจะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและได้รับ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้น โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา พัฒนา ปรับปรุง ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น จะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ด้วย ฉะนั้น สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพขององค์กรทางการศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ จะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการหรือเป็นรับรองว่าการดำเนินงานหนึ่ง ๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรหรือผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 105 คน รวมทั้งสิ้น 113 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 92 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970: 608-609)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert, 1990: 126) โดยอิงระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6 ขั้นตอน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, 1990: 126)

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้และขอความอนุเคราะห์ส่งคืนแบบสอบถามกับผู้วิจัยทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามคืนมา 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยนัดหมายการสัมภาษณ์วัน เวลา และสถานที่ไว้ล่วงหน้า ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3. ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้าก่อนที่ผู้วิจัยจะไปสัมภาษณ์

4. ดำเนินการสัมภาษณ์ จัดบันทึกและบันทึกเทปด้วยตนเอง

5. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การแจกแจงความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Simple test

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 แสดงสภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	กำหนดมาตรฐานการศึกษา	4.33	0.35	มาก
2	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.49	0.39	มาก
3	ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.38	0.38	มาก
4	ประเมินผลและตรวจสอบ	4.36	0.43	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้านที่	สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	\bar{x}	S.D.	แปลผล
5	ติดตามผลการดำเนินการ	4.23	0.51	มาก
6	จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้กับหน่วยงานต้นสังกัด	4.51	0.39	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.38	0.29	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า แสดงว่าผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการจัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้กับหน่วยงานต้นสังกัด รองลงมาคือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านประเมินผลและตรวจสอบ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษา และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านติดตามผลการดำเนินการ

2. ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า ด้านที่มีปัญหาในภาพรวมสามลำดับแรก คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ รองลงมาคือ ด้านการติดตามผลการดำเนินการ และด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 สภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา พบว่า อันดับแรกคือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เช่น มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษาจุดเน้น บริบท ความต้องการ อัตลักษณ์ ฯลฯ เพื่อรวมเป็นมาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำหรับครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารสถานศึกษาควรให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

4.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า อันดับแรกคือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับบทบาทในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งบุคลากรให้ทำหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นระบบ และควรให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

4.3 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า อันดับแรก สถานศึกษาควรส่งเสริมให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ/ ผู้รับชอบโครงการ/ กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ อย่างเป็นระบบและชัดเจน รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้อย่างเคร่งครัด และควรให้ความรู้ด้านงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

4.4 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ พบว่า อันดับแรกคือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบที่เป็นระบบและมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน รองลงมาคือ ควรมีการรายงานการดำเนินงานความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการศึกษา และควรส่งเสริมให้มีการนำผลการประเมินไปปรับใช้และแก้ไขอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

4.5 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ พบว่า อันดับแรกคือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา และควรส่งเสริมให้มีการติดตามผลอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

4.6 ด้านการจัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้กับหน่วยงานต้นสังกัด พบว่า อันดับแรกคือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชน รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้ครูผู้รับผิดชอบมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอเป็นสารสนเทศ และควรส่งเสริมให้มีการจัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินตนเองอย่างเคร่งครัด ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงส่งผลให้มีการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ค่อนข้างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผดุง ยาละ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่าการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า

2.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ขาดการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารับรู้และเข้าใจเรื่องงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบไม่ตระหนักถึงความสำคัญของงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดการให้ความรู้ผ่านการอบรม ประชุม หรือให้คำปรึกษาในเรื่องงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อผู้รับผิดชอบงานประกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุระพงษ์ โพธิ์สิงห์ (2559) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านตาก “ประชาวิทยาคาร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ในภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ในด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

2.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ขาดการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขาดการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทำให้ไม่เกิดความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาริน รูปทรง (2564) พบว่า ปัญหาที่ส่งผลให้การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไม่บรรลุผล อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารขาดเทคนิคการบริหารจัดการที่ดีในด้านการจัดการกระบวนการตรวจสอบความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค

ตลอดจนความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของโครงการ/กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และไม่เปิดช่องทางอย่างหลากหลายให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้

2.3 ด้านการดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดที่สุด คือ ไม่มีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาละเลยความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองหรือชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา ส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกสินทร์ เชื้อนแก้ว (2556) พบว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาขาดการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เนื่องจากจำนวนครูและบุคลากรที่มีน้อยไม่สอดคล้องกับภาระงานจึงทำให้ไม่สามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้

2.4 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดที่สุด คือ ไม่มีการดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบที่เป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญของขั้นตอนการประเมินผลและตรวจสอบ หรืออาจจะมีข้อจำกัดด้านเวลา หน้าที่ภาระงานส่วนตัว จึงส่งผลทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการประเมินผลและตรวจสอบ ตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาริน รูปทรง (2564) พบว่า ปัญหาด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบระบบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งในแง่มุมมองของภาระงานโครงสร้างเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหารและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์เพียงพอเพื่อการช่วยชี้แนะ สรุป และกำหนดประเด็นสำคัญของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้อย่างชัดเจน และตรงประเด็น เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างแท้จริง และโรงเรียนนำผลการติดตามตรวจสอบในระดับสถานศึกษาไปใช้วางแผนการดำเนินงาน ปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการ

2.5 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดที่สุด คือ ขาดการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขาดแผนงานหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและละเอียดให้ความสำคัญของผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานเท่าที่ควร หรืออาจจะมีข้อจำกัดเรื่องเวลา ภาระหน้าที่ของแต่ละท่านในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องจากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิวัติ เชียงแรง (2556) พบว่า ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมาก หน่วยงานต้นสังกัดขาดการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

2.6 ด้านการจัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้กับหน่วยงานต้นสังกัด พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดที่สุด คือ ไม่มีการเผยแพร่ผลงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจระบบ และแนวปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมิน ขาดทักษะการเขียนอภิปรายกระบวนการพัฒนา ของสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาว่าอยู่ในระดับใด อีกทั้งหลักการแนวคิด ของผู้บริหารสถานศึกษา การมีเป้าหมายหรือรูปแบบที่ชัดเจนในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งทุกกิจกรรม โครงการ งาน สามารถอภิปรายข้อมูลสารสนเทศ ให้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้ และครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งรูปแบบการนำเสนอ เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญชลี ทันทิ (2557) พบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองมีปัญหามีอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาขาดการนำผลรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา เผยแพร่ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาไม่เป็นระบบและไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพราะขาดการมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษาและสาธารณชน

3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 สภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ การปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่าง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่มีสถานภาพการปฏิบัติงานต่างกันและประสบการณ์การปฏิบัติงาน แตกต่างกันไป แต่มีแนวคิดเกี่ยวกับการงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน เพราะการดำเนินงานตาม ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสามารถดำเนินไปได้ภายใต้กฎหรือขั้นตอนตามที่กระทรวงกำหนด ซึ่งมีความ สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กล่าวว่า การดำเนินงานตาม ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของทุก ๆ สถานศึกษานั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนในหน่วยงานและมีขั้นตอน การดำเนินงานที่เป็นระบบ ต้องศึกษาคู่มือแนวทางดำเนินงานที่กระทรวงศึกษากำหนดไว้อย่างเคร่งครัดจึงจะส่งผลให้ การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพดังที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัทธานันท์ อรยนต์ชัย (2555) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การ ปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่าง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน แต่เล็งเห็นถึงความสำคัญของ การดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือความต้องการให้สถานศึกษามี คุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุดารัตน์ ฉิมมาลี (2557) พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ของบุคลากรโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน หนองหลวง อำเภอลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางไว้ ดังนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูหรือ บุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เช่น มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษาจุดเน้น บริบท ความต้องการ อัตลักษณ์ ฯลฯ เพื่อรวมเป็นมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำหรับครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่ เกี่ยวข้อง และควรให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมกับการงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญพักตร์ บุรณะเสน (2559) พบว่า สถานศึกษาควรมีการกำหนดมาตรฐาน ให้ สอดคล้องและครอบคลุมกับมาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมใน การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สร้างแบบเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นระบบและปัจจุบัน มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อพัฒนาโครงการ กิจกรรมและเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน

4.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางไว้ ดังนี้ สถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้รับบทบาทในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มี การแต่งตั้งบุคลากรให้มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็น ระบบ และควรให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมกับการงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีข้อเสนอแนะที่สำคัญในการทำงานเหมือนกันแทบทุกด้าน คือ ควรมีการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา มีเครื่องมือใน การประเมินคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม การเสริมสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ณรงค์ชัย ศิริไพศาล (2560) พบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอกหรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของด้านการทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เกิดจากความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและความต้องการของชุมชนที่เหมาะสมในการกำหนดแผนงานที่มีประสิทธิภาพ

และมีข้อเสนอแนะที่สำคัญในการทำงานเดียวกันแทบทุกด้าน คือ ควรมีการพัฒนาระบบการจัดการศึกษา มีเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม การเสริมสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

4.3 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางไว้ ดังนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ/ผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ อย่างเป็นระบบและชัดเจน ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้อย่างเคร่งครัด และควรให้ความรู้ด้านงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทธิณี สงษ์สอน (2558) พบว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสถานศึกษามีการดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายใน โดยมุ่งเน้นการใช้แผนงานเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ อีกทั้งหน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุน อบรมถึงวิธีขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง ส่งผลสถานศึกษามีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการใช้แผนปฏิบัติการประจำปี ในการพัฒนาสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน

4.4 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางไว้ ดังนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการดำเนินงานการประเมินผลและตรวจสอบที่เป็นระบบและมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน สถานศึกษาควรมีการรายงานการดำเนินงานความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการศึกษา และควรส่งเสริมให้มีการนำผลการประเมินไปปรับใช้และแก้ไขอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภักวิภา ลูกเงาะ (2562) พบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ

4.5 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางไว้ ดังนี้ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา และควรส่งเสริมให้มีการติดตามผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิชากร เต่าประจิม (2556) พบว่า สถานศึกษาควรมีการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดประเมินผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาและแจ้งผลให้สถานศึกษาทราบ มีการจัดทำและพัฒนาเครื่องมือในการติดตามที่มีวิธีการหลากหลายครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมเรียนรู้และผลการเรียนรู้ และนำผลการติดตามคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดไปปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

4.6 ด้านการจัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้กับหน่วยงานต้นสังกัด ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางไว้ ดังนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชน รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้ครูผู้รับผิดชอบมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอเป็นสารสนเทศ และควรส่งเสริมให้มีการจัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินตนเองอย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิษขารณ์ แป้นเกตุ (2559) พบว่า สถานศึกษาควรให้มีการดำเนินการมากที่สุดคือครูและบุคลากรจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของตนเอง เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ ผลการประเมินสมรรถนะผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการรายงานข้อมูลเบื้องต้นที่แสดงถึงผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแล้วนำไปวิเคราะห์จัดเป็นข้อมูลสารสนเทศต่อไป ให้มีการนำรายงานประเมินคุณภาพภายในเข้าที่ประชุมกรรมการสถานศึกษารับทราบผลการดำเนินงาน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบด้วยวิธีการที่หลากหลาย การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในนั้นเป็นสิ่งสำคัญของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารับรู้และเข้าใจ เรื่องงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1.3 สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1.4 สถานศึกษาควรมีการดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบอย่างเป็นระบบ

1.5 สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน ตามแผนการจัดการศึกษา

1.6 สถานศึกษาควรมีการเผยแพร่ผลงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรกำหนดประชากรให้กว้างขึ้น นอกจากครูหรือบุคลากรของสถานศึกษาแล้วควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกลุ่มประชากรในการวิจัยด้วย

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อติดตามการนำแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้และนำแนวทางสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

2.3 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

2.4 ควรศึกษารณศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาหรือสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- โกสินทร์ เชื้อนแก้ว. (2556). สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณรงค์ชัย ศิริไพศาล. (2560). การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิวัติ เชียงแรง. (2556). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ผดุง ยาละ. (2558). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พัทธนันท์ ยนต์ชัย. (2555). สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิชชาภรณ์ แบนเกตุ. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- เพ็ญพักตร์ บุรณะเสน. (2559). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทริภา ลูกเงาะ. (2562). สภาพและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ภัทธิณี สัจจสอน. (2558). ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ภูมิพัฒน์ รักพรมงค. (2559). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. กำแพงเพชร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 หน้า 23-24.
- วาริน รูปทรง. (2564). แนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนปางมะค่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สัมมา รัตนชัย. (2560). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สุดารัตน์ ฉิมมาลี. (2557). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุระพงษ์ โพธิ์สิงห์. (2559). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านตาก “ประชาวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อรุณี ทองนพคุณ. (2558). การศึกษาบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อัญชลี ทันทิ. (2557). การดำเนินตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Deming. (2004). **Plan Do Check Act (PDCA)**. Retrieved 15 March, 2020, from <https://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). **Educational Administration: Theory, Research, and Practice**. (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Koontz, H. (2009). **Essentials of Management an International Perspective**. (8th ed.). New Delhi: TATA McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Mogan, D. W. (1970, January). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 608-609.
- Likert, R. (1990). **New Patterns of Management**. New York: McGraw-Hill.